

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Legal Capacity in Civil Israeli Law - 62575

Last update 05-10-2023

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: Law

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Dr.Yael Waksman

Coordinator Email: swaksman@walla.com

Coordinator Office Hours: Please coordinate in advance via email

Teaching Staff:

Course/Module description:

The question of a person's legal capacity is a consistent thread running through the various branches of Civil Law: Who has legal capacity to write a will or to sign a contract? Under which circumstances can a legal act be revoked? How can people give advance instructions pertaining to a period at which they will not be lucid and under what conditions can an alternative decision-maker be nominated? The course will introduce the students to the central issues in the question of legal capacity in Israeli Civil Law, in both the property field, such as in Contract Law, Inheritance Law and Agency Law and in the field of medical decision-making. We will analyze the tremendous difficulty derived from the need to preserve the autonomy and self-respect of individuals, while protecting them and the public from potentially harmful legal actions performed with reduced cognitive capability, functional, mental, or other types of disorders that might impair their understanding of the nature and consequences of these actions.

Course/Module aims:

The aim of the course is to expose the students to the central issues in the laws of civil legal capacity in Israel, including the possibility to define who has the legal capacity to perform legal actions, in which cases it is permitted to nominate an alternate decision-maker for an individual as well as declaring him or her to be incapable of being party to legal proceedings, and the conditions under which a legal action can be ratified or revoked.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

- At the end of the course, the students will be capable of:
1. Differentiating between the various tests of legal capacity to perform actions in the branches of law that were studied.
 2. Listing the circumstances in which a legal action would be revoked due to an individual's diminished legal capacity in all the branches of law studied during the course.
 3. Describing the circumstances in which Israeli law permits the nomination of a guardian to make personal and property-related decisions for an individual and in which cases it allows the declaration of the individual's legal incapacity.
 4. Differentiating between cognitive, medical, and mental capacity and the legal capacity to perform various actions.
 5. Analyzing legal situations while taking into consideration all the parties and circumstances, and which include the question of the legal capacity of the individual performing the action and the outcomes of the action, and balancing between maximum autonomy for the individual and the need to protect the individual and society.

6. Recognizing the different possibilities for giving advance instructions that will be executed in the event of an individual's diminished legal capacity

Attendance requirements(%):

דרישת נוכחות. לא נבדקת נוכחות.

Teaching arrangement and method of instruction: Lecture

Course/Module Content:

1. Definition of legal capacity: On the multidimensional and complex nature of the legal capacity concept. Study of the Law of Legal Capacity and Guardianship and understanding the concept from the law.
2. Legal capacity and Inheritance Law: On legal capacity and making a will.
3. Legal capacity and Contract Law: On legal capacity and revoking a contract.
4. Legal capacity and the Patient's Rights Law.
5. Legal capacity and the terminally ill patient: The legal reality prior to and following legislation.
6. Violence against an individual, self-neglect, and the victim's legal capacity.
7. Proving legal capacity in a court of law.
8. Nominating a guardian for individuals incapable of managing their affairs and declaring their legal incapacity.
9. On procedural deficiencies in nominating a guardian in the Law of Legal Capacity and Guardianship.
10. Clear-minded decisions in an unclear future: Alternatives to nominating a guardian, planning for the future, and the Agency Law.

Required Reading:

סילבוס הכשרות המשפטיות במשפט האזרחי בישראל-תשפ"ד

1. הגדרת הכשרות המשפטיות. על הרב ממדיות של המושג "כשרות משפטיות" ומורכבותו. עיון בחוק הכשרות המשפטיות והאפוטרופסות והבנת המושג מתוך החוק
א. חוק הכשרות המשפטיות והאפוטרופסות התשכ"ב- 1962 סעיפים 1, 2, 9.
ב. ע"א 1233/94 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה תק-על 95(4), 217 (1995).
ג. יצחק אנגלרד, חוק הכשרות המשפטיות והאפוטרופסות, התשכ"ב- 1962 (מהדורה שלישית), 49-57.

2. כשרות המשפטיות בטיפול רפואי

א. חוק זכויות החולה התשנ"ו- 1996 סעיפים: 13,14,15,16.

ב. תא (י-ם) 8067/06 ציון מחבר נ' הסתדרות מדיצינית הדסה
ג. עופר קפלן- הסכמה מדעת לטיפול רפואי, רפואה ומשפט, גיליון 28, 218.
ד. טופס יפוי הכוח הרפואי.

3. עמידה בנעליו של החולה הלא כשיר
א. ר"ע 698/86 היועמ"ש נ' פלוני
ב. רע"א 5587/97 היועמ"ש נ' פלוני (קטין) על ידי הוריו.
ג. חוק זכויות החולה (תיקון) מקבל החלטות רפואיות דחופות חלופי זמני, התשפ"ג-2023.

4. הכשרות המשפטית והחולה הנוטה למות
א. הפ (ת"א) 2242/95 א.א. נ' קופת החולים הכללית.
ב. ה"פ 16813-11-14 פלוני נ' היועמ"ש.
ג. התוספת הראשונה-חוק החולה הנוטה למות.
ד. יפוי הכוח המקוצר- חוק החולה הנוטה למות.

5. מינוי אפטרופוס למי שאינו מסוגל לדאוג לענייניו בעצמו ופסילת דין.
א. אפ (נצ') 1696-07-10 פלונית נ' משרד העבודה והרווחה - חיפה.
ב. ע"א 4377/04 גל גורן הולצברג נ' אביבה מירז, פ"ד סב(2) 661.

6. זכותו של מי שמונה לו אפטרופוס לבצע פעולות משפטיות.
א. א"פ 47596-07-20 המרכז הישראלי לאפטרופוסות נ' ב"כ היועמ"ש משרד הרווחה.

7. פסילת דין ותמיכה בהחלטות
א. ה"פ 65034-10-18 ביטון נ' ביטון ואח'.
ב. א"פ 34820-03-15 היועמ"ש נ' אח'.

8. חובת הדיווח והגדרת חסר ישע
א. ע"פ 1280/06 רועי כרמלי נ' מדינת ישראל.
ב. ת"פ (ת"א) 40045-08 מדינת ישראל נ' פינטו ויליאם.

9. חוק ההגנה על חוסים
א. בש"א (שלום נצ') 2441/01 פקיד סעד בלאדב יצחק נ' פלוני תק-של 2001(3), 5597 (בקשה במסגרת חוק ההגנה על חוסים).
ב. בש"א (שלום ת"א) 177089/06 ניצן נ' פלונית אלמונית, תק-של 2006(4), 10209, (בקשה לסידור מוסדי במסגרת חוק ההגנה על חוסים).
ג. בש"א (שלום ת"א) 152711/06 פקידת הסעד נ' שושנה רג'אנו תק-של 2006(1), 27597, 27598 (אשפוז במסגרת חוק ההגנה על חוסים).
ד. בש 9/95 מדינת ישראל פקיד בסעד נ' פלוני.

10. הכשרות המשפטית וחוק הירושה. על כשרות משפטית בכתיבת צוואה

א. ע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום מט (1) 318.
ב. (תא) 52824/10 תע (תא) 52816-10-10 א' נ' י
ג. בעמ 2035/13 פלוני נ' חסויה.

Additional Reading Material:

משפטית" ומורכבותו. עיון בחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות והבנת המושג מתוך החוק.

א. רע"א 3266/07 פלוני נ' הראל-חברה לביטוח בע"מ.
ב. על מורכבות ההגדרה. *of Cans Other and ,Competency ,Capacity ,Aldridge L.R. Worms, 46 June Advocate (Idaho), 9 (2003*
ג. כשרות משפטית כתלויה בתרבותו ואמונותיו של אדם. *Kim .Y Helen really I Do" ,Kim .Y Helen understand"? Cultural concerns in determining diminished competency,15 Elder L.J. (2007).*
ד. ע"א 4476/03 אלעבסי אחמד נ' עמותת "אלעד עיר דוד פ"ד 282 (10) 04 (טרם פורסם)
ה. ר"ע 698/86 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פ"ד מב(2) 661.

2. הכשרות המשפטית וחוק הירושה. על כשרות משפטית בכתיבת צוואה.

א. ע"מ (י-ם) 316/02 הדסי נ' יהושע פ"מ תשס"א(2) 661.
ב. ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון וישראל, פ"ד נד(2) 215 (השפעה בלתי הוגנת).
ג. ע"א 4902/91 שדמה גודמן נ' ישיבת שם בית מדרש גבוה להוראה ודיינות, פ"ד מט(2) 441 (השפעה בלתי הוגנת)
ד. אלמליח, סאמרלי, ארנסט ואחרים משפט הירושה בארץ ובעולם כרך 1, 440 (התשס"ז).
ה. שאול שוחט, מנחם גולדברג, יחזקאל פלומין, דיני ירושה ועיזבון , מהדורה שישיית (2005) עמ' 100-103
ו. שמואל שילה, פירוש לחוק הירושה תשכ"ה- 1965 (1992) 245-249, 265-275.

3. הכשרות המשפטית וחוק החוזים. על כשרות משפטית וביטול חוזה.

א. ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון לו (1) 762.
ב. דניאל פרידמן, נילי כהן, חוזים, כרך ב' עמודים 969-1083

4. כשרות המשפטית וחוק זכויות החולה.

א. ה"פ (חי') 23437-06-09 פלוני נ' אלמונית (אי הסכמה מדעת של יולדת)
ב. אפרת אליאס "הסכמה מדעת של החולה הקשיש" רפואה ומשפט גיליון 18, 14 (1988).
ג. יוסי גרין. משפט ורפואה - יחסי חולה-רופא, עמ' 397-418.
ד. *Decides Who : Patients Incompetent for Making Decision ,Weyrauch Samantha and by what Standards? , 35 Tulsa L.J. 765, 779 (2000).*

5. הכשרות המשפטית והחולה הנוטה למות. המציאות המשפטית טרם חקיקת החוק ולאחריו.
א. ה"פ (ת"א) 929/04 חסוי נ' מרכז רפואי ע"ש "אסף הרופא" (בקשה שלא להאריך חיים).

ב. ה"פ (ת"א) 603/05 האפוטרופוס של החסויה פלונית נ' "ארבל" מרכז גריאטרי (בקשה לניתוק מצינור הזנה). האפוטרופוס של החסויה פלונית נ' "ארבל" מרכז גריאטרי.
ג. ע"א 506/88 יעל שפר, קטינה, באמצעות אמה ואפוטרופסיתה נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(1) 87.
ד. ע"פ 4688/09 שלמה ראב נ' מדינת ישראל (ניסיון להמתת חסד)
ה. ת"פ (ת"א) 555/75 מדינת ישראל נ' עליזה בת אברהם הלמן פ"מ תשל"ו(2) 134 (המתת חסד)

6. אלימות נגד אדם, הזנחה עצמית וכשרות המשפטית של הנפגע.

א. חוק ההגנה על חוסים התשכ"ו-1966.
ב. בש"א (שלום ת"א) 177089/06 ניצן נ' פלונית אלמונית, תק-של 2006(4), 10209, (בקשה לסידור מוסדי במסגרת חוק ההגנה על חוסים).
ג. בש"א (שלום ת"א) 152711/06 פקידת הסעד נ' שושנה רג'אנו תק-של 2006(1), 27597, 27598 (2006). (אשפוז במסגרת חוק ההגנה על חוסים).
ד. חוק ההתיישנות התשי"ח-1958 סע' 11 (תיקון תשס"ד)
ה. חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות התשכ"ב - 1962, סעיף 33.

7. הוכחת הכשרות המשפטית בבית המשפט.

א. נוסח התעודה הרפואית המוגשת לבית המשפט (יחולק בשיעור)
ב. F Richard, J Spencer & Spiegler, Crona. *Legal Methods and Guidelines for Evaluating Capacity*, 65 *The Colorado Lawyer*, (June 2003).
ג. אסנת וולף ורוני וולף "מעמדו המשפטי של המומחה הרפואי הממונה על ידי בית המשפט" רפואה ומשפט 19, 67 (נובמבר 1998).
ד. רוני וולף "חוות דעת רפואית ועדות מומחה" רפואה ומשפט 13, 3 (1995).
ה. אבינועם רכס "הרופא כעד מומחה" רפואה ומשפט 28, 183 (2003).
ו. משה לוטם "מחשבות על חוות דעת רפואית" רפואה ומשפט 8, 24 (1993).
ז. ת"ע (ת"א) 6554/01 כ.ד. נ' כ.ש.

8. מינוי אפוטרופוס למי שאינו מסוגל לדאוג לענייניו בעצמו ופסילת דין.
א. תקנות הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (סדר הדין וביצוע) התש"ל-1970 סעיפים 5, 6.
ב. חוזר מס' 31/99, פנייה דחופה לבית משפט לצורך מינוי אפוטרופוס על גוף או לצורך אישור פעולה רפואית, מנהל רפואה, משרד הבריאות, 18 באוגוסט 1999 (יחולק בשיעור).
ג. חוזר מס' 10/2006, מינוי אפוטרופוס על גופו של אדם ו/או רכושו במסגרת אשפוז ממושך, מנהל רפואה, משרד הבריאות, 4 ביוני 2006 (יחולק בשיעור).
ד. י' אנגלרד ומ' בס "פעולותיו המשפטיות של לקוי דעת בטרם יוכרז פסול דין" משפטים ט' 335 (1979).
ה. עמ 04 / 1298 פלונית נ' פלונית [פדאור (לא פורסם) 05 (24) 456].
ו. ע"א 1101/99 אליעזר ברקוביץ נ' חנה ברקוביץמשיב פורמלי, תק-על 99(2), 362 (1999).
ז. ע"א 279/78 חובב נ' ירמלוביץ לט (2) 441.

9. על החסרים הפרוצדוראליים במינוי אפוטרופוס בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.
א. D Mark, Andrews. *The Guardianship in Elderly Constitutional of Crisis a*, 75 *Elder Law journal* (1997) 5.
ב. Doron Israel, *Law of Shadow the in Aging*, in *Guardianship Elder of Case the*, *Journal of Aging & Social Policy*, vol. 16(4) 59 (2004).
ג. חיים פיזם "היבטים משפטיים וסוציאליים במעמדם וסמכויותיהם של פקידי הסעד לסוגיהם"

הפרקליט לג 501,498 (תשמ"א).
ד. הצעת חוק של חברי הכנסת יצחק גלנטי ואחרים. הצעת חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות
(תיקון - חובת מינוי עורך דין, התשס"ז-2007).

10. החלטות צוללות בעתיד לא צלול: חלופות למינוי אפוטרופוס ותכנון התקופה הלא צלולה.
N. J. Knauer "Defining Capacity: Balancing the Competing Interests of Autonomy
and Need" 12 Temp. Pol. & Civ. Rts. L. Rev. 321 (2003)

Grading Scheme:

Written / Oral / Practical Exam 100 %

Additional information: